

**KAJIAN TAHAP KESELAMATAN PERKHIDMATAN
FERI PENUMPANG YANG BEROPERASI
DI JETI KUKUP, JOHOR**

FAHIMDIN BIN MOHD YUSOF @ KAMAL

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

ABSTRAK

Laporan ini merupakan kajian penilaian berhubung tahap keselamatan perkhidmatan feri atau bot penumpang yang disediakan oleh pihak pengusaha terlibat bagi perkhidmatan membawa penumpang untuk ke destinasi antarabangsa iaitu dari Jeti Kukup ke Jeti Tanjung Balai, Indonesia dan aktiviti bot membawa penumpang ke perairan dalam negara iaitu untuk melawat Taman Negara Kukup dan ke Kelong Ikan. Melalui laporan yang dihasilkan ini, pengkaji cuba untuk membuat penilaian berkenaan sejauhmanakah tahap keselamatan sesebuah feri atau bot penumpang itu dititikberatkan oleh pihak pengusaha syarikat perkhidmatan feri sebagai jaminan keselamatan kepada para penumpang yang mendapatkan perkhidmatan mereka, apakah langkah-langkah yang diambil oleh pihak yang terlibat di dalam menangani isu keselamatan penumpang serta sejauhmanakah sesebuah feri atau bot yang membawa penumpang telah menepati tahap kepiawaian yang ditetapkan oleh kerajaan Malaysia.

Kajian ini juga akan cuba untuk mendapatkan pandangan umum daripada pelbagai sudut terutamanya yang berkaitan dengan tahap keselamatan perkhidmatan feri penumpang selain isu-isu dan masalah yang mungkin wujud dalam usaha untuk membuat pemantauan dan penilaian perkhidmatan feri yang terlibat di perairan Jeti Kukup ini. Kajian ini juga dijalankan dengan bantuan daripada pelbagai sumber maklumat serta data tersedia seperti dokumen rasmi berbentuk cetakan yang diperolehi daripada agensi kerajaan serta swasta, sumber-sumber media elektronik, visual dan sebagainya yang diterbitkan di laman internet serta lain-lain media elektronik.

Memandangkan kurangnya kajian yang dilakukan oleh mana-mana pengkaji berhubung dengan tahap keselamatan bagi perkhidmatan feri yang amat penting bagi kegunaan pihak yang terlibat secara terus dengan industri ini, di harap kajian ini dapat menjadi bahan rujukan kepada kajian-kajian seterusnya.

ABSTRACT

This report is an assessment study about the safety level of ferries and boat passenger services being offered by the ferry operator which involved completely in the business for international passenger to their destination such as Tanjung Balai, Indonesia by using ferries from Kukup Jetty and also boat activities to bring over passenger within Kukup fisherman area as to Kukup National Park or to Farm Fish which is also known as 'Kelong'. From this report, a researcher will be assessing the safety level of every ferries and passenger boat whether it is a guaranty and within the operator's consideration about the safety aspects to whomever passenger who use and be getting in their ferry services. Through this report also, the researcher tries to get the clear view about the steps taken by the organization involved to encounter the safety issues for passenger and also about the specifications of ferry and passenger boat whether it follows the standard of Malaysian Shipping Acts.

This study would also try to get public overview in every aspect especially about the safety level of passenger ferries services besides other issues and related problems which occurs in the assessment or inspection being done by the organization involved to those ferries operated in Kukup Jetty. This study is also conducted by using several information from several of resources such as printed material from government, private sectors, electronic media, visual and such information from internet, articles and other information which is related to this study.

As there is lacking in terms of the number of this study related to this field, hopefully this study can be use by future researcher as the main reference and supported information for them.

SENARAI KANDUNGAN

BAB	PERKARA	MUKA SURAT
	PENGESAHAN STATUS TESIS	
	Pengesahan Penyelia	
	Judul	i
	Pengakuan	ii
	Dedikasi	iii
	Penghargaan	iv
	Abstrak	vi
	Abstract	vii
	Kandungan	viii
	Senarai Jadual	xii
	Senarai Rajah	xiii
BAB 1	PENDAHULUAN	
1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar Belakang Masalah	4
1.3	Penyataan Masalah Kajian	5
1.4	Kepentingan Kajian	6
1.5	Persoalan Kajian	6
1.6	Objektif Kajian	7
1.7	Lokasi Kajian	7
1.8	Kaedah Kajian	9
1.9	Rangka Kerja Penyelidikan	11
1.9.1	Peringkat Pertama : Kajian Awal.	12
1.9.2	Peringkat Kedua : Sorotan Literatur dan Teori .	12

1.9.3	Peringkat Ketiga : Kaedah dan Analisis Kajian .	13
1.9.4	Peringkat Keempat : Cadangan dan Kesimpulan Kajian.	14
BAB 2	SOROTAN LITERATUR	
2.1	Pengenalan	16
	Definisi dan Teori Keselamatan Secara Umum	16
2.3	Definisi Perkhidmatan Feri Atau Bot Yang Membawa Penumpang dan Pelancong	18
2.3.1	Definisi Perkhidmatan Feri Atau Bot	18
2.3.2	Definisi Pengusaha Feri Atau Bot	19
2.3.3	Definisi Kakitangan	20
2.4	Tanggungjawab Keselamatan Feri Atau Bot.	21
2.5	Pemeriksaan Keselamatan Feri Atau Bot	23
2.6	Keperluan Pensijilan Terhadap Feri Atau Bot Penumpang	26
2.7	Keselamatan Para Penumpang	28
2.8	Keperluan Kemudahan-Kemudahan dan Maklumat-Maklumat Penting Sebagai Jaminan Keselamatan Bagi Sesebuah Feri Atau Bot Penumpang	30
2.9	Spesifikasi Feri Atau Bot Yang Dibenarkan Berdasarkan Undang-Undang Malaysia.	35
2.10	Contoh-Contoh Spesifikasi Bot Yang Dibuat Oleh Syarikat Pembuat Bot <i>Boat Explorer</i> , Malaysia	38
BAB 3	KAEDAH DAN ANALISIS KAJIAN	
3.1	Pengenalan.	44
3.2	Lokasi Kajian	44
3.3	Kaedah Kajian :Kualitatif	45
3.3.1	Teknik Temubual Semi-Struktur In-depth	45
	i. Temubual Dengan Agensi Kerajaan	46
	ii. Temubual Dengan Kumpulan Rujukan	46
3.3.2	Teknik Pemerhatian	47
3.3.3	Teknik Pengumpulan Maklumat Kedua	47
3.3.4	Kaedah Analisis Temubual kualitatif	48

3.4	Merekabentuk Soalan-soalan.	49
3.5	Justifikasi Pemilihan Kaedah Kajian	57
3.6	Justifikasi Pemilihan Sampel Kajian	58
3.7	Analisis Dan Penemuan Kajian	63
3.7.1	Analisis Tentang Tahap Keselamatan Perkhidmatan Feri Yang Beroperasi Dari Jeti Kukup Dan langkah-langkah Yang Perlu Diambil Oleh Pihak-Pihak Yang Terlibat Dengannya.	64
3.7.2	Rumusan Tahap Keselamatan Perkhidmatan Feri Dan Langkah-Langkah Yang Diambil Menurut Pemerhatian Pengkaji	80
3.7.3	Analisis Berhubung Spesifikasi Bot Penumpang Yang Beroperasi Dari Jeti Kukup Berdasarkan Standard Piawaian Yang Telah Ditetapkan Di Dalam Perundangan Malaysia	84
3.7.4	Rumusan Berhubung Dengan Spesifikasi Perkhidmatan Feri Atau Bot Penumpang Yang Beroperasi Di Jeti Kukup Menurut Pemerhatian Pengkaji	90
BAB 4	CADANGAN DAN KESIMPULAN	
4.1	Pengenalan	94
4.2	Cadangan-Cadangan	95
4.2.1	Pelaksanaan Aktiviti Penguatkuasaan Oleh Pihak Yang Terlibat	95
	i. Memperketatkan Aspek Penilaian Terhadap Ciri-ciri Keselamatan Bagi Sesebuah Feri Atau Bot	95
	ii. Menambah Bilangan Kakitangan Untuk Tujuan Penguatkuasaan	97
	iii. Hubungan Yang Baik Antara Pihak-Pihak Yang Terlibat	98
4.2.2	Menyediakan Kakitangan Yang Terlatih Dan Berpengalaman	98
4.2.3	Tindakan Penumpang	100
4.2.4	Menetapkan Spesifikasi Bot Yang Sesuai Sebagai Bot Penumpang	101

	i. Menggunakan Bahan Pembuatan Badan Bot Daripada 'Gentian Fibre' Berkualiti Tinggi dan Ciri- Ciri Menepati Spesifikasi Kerajaan Malaysia	101
	ii. Kemudahan Pinjaman Pembelian Bot Kepada Para Pengusaha Kecil	102
4.2.5	Infrastruktur Dan Kemudahan-Kemudahan Lain Yang Membantu Memberikan Jaminan Keselamatan	103
4.3	Kesimpulan	104
	Rujukan	108
	Lampiran	

SENARAI RUJUKAN.

American Bureau of Shipping (ABS) Regulatory Affairs (2006). *“Maritime Safety Updates”*, Vol. 15, No.2, pp 1-9

AMS Ship Particulars (2004), *“Crew Boat Ruby Express Ship Particulars”*. Pp.1-3

Boating Safety Association for Events (BeSAFE), *“Best Practices for Safe Boating Events. Experiencing Collected from Marine Industry Professionals Coast to Coast”*. Summer 2006 Preview

Canada Coast Guard, (2000), *“The Guidelines on Non Passengers Bare Boat Charter Parties.”*

Chaang L. H. (2005), *“Using Stated Preferred Data to Explore the Future Affecting Tourists Cruise Vacation Preferences”*. Asean Journal on Hospitality and Tourism, Vol. 4, pp15-25

Department of Transport (1987), *“The Merchant Shipping Act 1894, m/v Herald of Free Enterprise.”* Report court no 8074, Formal Investigation, Department of Transport, HMSO, London, September

Goulielmos, A.M (2005), *“The accident of m/v Herald of Free Enterprise: A failure of the ship or of the management?”* Disaster Prevention and Management, vol. 14, No.4, pp479-492

Hall, J.A. and Braiwaite, R., *Caribbean Cruise Tourism – A Business of Transnational Partnerships, Tourism Management*. 1990, 11(4), 339-347

Hong Kong Tourist Association. (1994). *“The Cruise Industry Background.”* Hong Kong Tourist Organization.

Jose Rossello, S.O.S. Boat Safety-How to make the most of “being safe on/off the water”. [Http://1.josero .pay.clickbank.net](http://1.josero.pay.clickbank.net)

Maritime New Zealand Coast Guard (2007), *“Safe Boating: An Essential Guide”*. pp. 3-33

Marti. B.E (1986). *“Cruising: Small-Vessel Population Characteristics”*. Journal of Travel Research, 24 (4), 25-28

Mohd Idrus Shaari (2002), *Safety of Navigation Division, Marine Department Sarawak*, *“A Study on how to improved the Safety on Passenger Express Boats in Sarawak.”* 18 September 2002.

Mok, C. & Armstrong. R. (1995). *“Leisure Travel Destination Choice of Hong Kong Residents”*, Journal of travel & Tourism Marketing. 4(1), 99-104

NMMA Certified (2007). *“Safety: When It Comes To Safety, Make Sure Your Boat Measures Up”*. Pp 1-2

Panduan Menulis Tesis, Pusat Pengajian Sisiwazah, Universiti Teknologi Malaysia, Johor. 1999.

Parasuraman, A Zeithaml, V.A., & Berry, L.L. (1988). *SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality*. Journal of retailing, 64 1), 12-40

P.Lois a, J.Wang a,* , A.Wall a, T.Ruxton b, *Formal Safety Assessment of Cruise Ships*, Tourism Management 25 (2004) 93–109

PVA Risk Guide (2005), *“A Guide to Improving the Safety of Passenger Vessel Operations by Addressing Risk*, pp 1-34

Qu H. and Elsa Ping (1999), *‘A Service Performance Model of Hong Kong Cruise Travelers’ Motivation Factors and Satisfaction.’* Tourism Management 20 (2) 237-244

Richard C. Vlaun, P.E and Gregory B. Kirkbride, *“Large Passanger Vessel Safety Study, Report on the Analysis of Safety Influences.”* Final Report February 2001

Scantlebury M.G. (2007). *“Cruise Ship Tourism”*. Annals of Tourism Research, Vol. 34, No.5. pp 817-818

Teye V.B. and Leclerc D.(1998), *“Product and Service Delivery Satisfaction among North American Cruise Passengers.”* Tourism Management, Vol. 19 (2), pp. 153-160

U.S Coast Guard (USCG), U.S Department of Transport. (1993), *“Safety Standards for Backyard Boat Builder.*pp 1-50

U.S Coast Guard Information Sheet. (1998), *“Education Requirements, Operator Proficiency Standards, and Licencing Requirements for Operators of Recreational Boats.*

Wang.J (2001). *Current Status of Future Aspect of Formal Safety Assessment of Ship.* Safety Science, 38, 19-30

Wild & Dearing, *Cruise Industry News* 1999, (2000)

Berita Harian., 28/9/2007, *Nahas 26 November Petanda Industri Feri Langkawi Pincang.*

Utusan Malaysia.,15/10/2007, *Saat Cemas Tragedi Feri Terbakar di Mersing, Tiada Permit, 3 Mangsa Masih Hilang*

Utusan Malaysia.,17/10/2007, *Dua Pegawai Jabatan Laut Malaysia Digantung, Susulan Tragedi Feri Terbakar di Mersing*

Hemu Gorde *_Bahrain Seeks Answer After Boat Tragedy: Captain Is Being Probed.* 02 April 2006

Hong Kong News. (1994) *Cruise Line Begins Services to Hong Kong,* Hong Kong news, June 1994

<http://www.efka.utm.my/thesis/images/3PSM/2004/3JGP/Part1/ROZIAHSX010477AWJ12D04TT3.doc>. dicapai pada 01 Januari 2008

http://www.santaclarita.com/community/safety/quick_reponse/BOATING%20SAFETY%20FACT%20SHEET-April2006.pdf dicapai pada 03 Januari 2008

http://www.boatingbasicsonline.com/course/safety/9_4.php dicapai pada 03 Januari 2008

<http://www.boatinsurancequote.net/> dicapai pada 03 Januari 2008

<http://www.lundboats.com/safety.html> dicapai pada 03 Januari 2008

<http://www.boatsafe.com/> dicapai pada 03 Januari 2008

[Buyers' Guide to Outboard Boats](#)", "[Surveying Fiberglass Power Boats](#)" and "[Marine Investigations](#)". www.yachtsurvey.com dicapai pada 08 Februari 2008

Maib (2000). Statistic, Annual Report, [http:// www.maib.detv.gov.uk](http://www.maib.detv.gov.uk). dicapai pada 15 Februari 2008

World Wide Web: <http://www.fcc.gov/wtb> dicapai pada 18 Februari 2008

USCG-World Wide Web: <http://www.navcen.uscg.gov/marcomms/> dicapai pada 18 Februari 2008

<http://www.marine.gov.my/> dicapai pada 26 Februari 2008

http://boatingsailing.suite101.com/article.cfm/boat_passenger_safety dicapai pada 17 Mac 2008

<http://www.boatexplorer.com.my> dicapai pada 24 Mac 2008